

Руслана Зінчук, Тетяна Бурковська

Пунктуаційна культура речень із відокремленими членами (на матеріалі видання «Вісник Демидівщини»)

У статті досліджено пунктуаційну культуру районної газети «Вісник Демидівщини» на рівні речень із відокремленими членами. В епоху інформаційного суспільства працівники медіа, зважаючи на високий рівень довіри читачів, повинні дбати не тільки про змістове наповнення матеріалу, а й про його мовний аспект. Проте нерідко в сучасних журналістських текстах можна простежити порушення норм української літературної мови на різних рівнях, зокрема на пунктуаційному, внаслідок чого виникає потреба аналізу мовної культури медіа. Труднощів у редагуванні матеріалів додає змістове навантаження та бажання авторів інтонаційно виразити певні члени речення. Різноманітні пунктуаційні помилки виникають і при оформленні відокремлених компонентів, що зумовлює актуальність пропонованої наукової розвідки.

Мета дослідження – проаналізувати пунктуаційну культуру речень із відокремленими членами на матеріалі регіонального видання «Вісник Демидівщини»; диференціювати виявлені анормативи за частотністю; визначити ступінь лінгворизику кожного їх типу. Фактаж узято із 50 випусків районної газети за 2022 рік. Виділено типові позиції обов'язкового та факультативного вживання розділових знаків. Помилконезбезпечні місця систематизовано за видом відокремленого члена речення.

Результати. З'ясовано, що автори журналістських матеріалів у більшості зафіксованих випадків факультативно відокремлюють звороти із прийменниковими сполуками *відповідно до, згідно з, у зв'язку з* та ін. Найвищим ступенем лінгворизику позначене відокремлення обставин, виражених дієприслівниковими зворотами. Менш частотні помилки, пов'язані з пунктуаційним оформленням відокремленої прикладки. Зрідка простежено анормативи в реченнях із відокремленим означенням, яке найчастіше виражене дієприкметниковим зворотом. Поодинокі зафіксовано помилки при виділенні додатка. Анормативи, пов'язані з уживанням зайвого розділового знака, виявлено найчастіше. Меншою кількістю прикладів представлено пропущення необхідного розділового знака.

Ключові слова: правописна норма, пунктуаційна культура, мова медіа, відокремлені члени речення, обставина, означення, прикладка, додаток, редагування.

Вступ

Нині в епоху інформаційних змін журналістам важливо дбати не лише про змістову об'єктивність представлення інформації, а й про мовну грамотність медіаматеріалів. Однак часто на сторінках видань можна помітити значну кількість анормативів, що впливає на свідомість реципієнтів, які сприймають прочитане як правильне.

Труднощі в журналістів нерідко виникають на пунктуаційному рівні, зокрема при оформленні речень із відокремленими членами. Зауважимо, що процес редагування медіатекстів може визначати зумовлена змістом висловлення факультативна пунктуація, за допомогою якої автори прагнуть інтонаційно та логічно увиразнити певний член речення. Доцільним вважаємо аналіз регіонального медіапростору, пунктуаційна культура якого на рівні конструкцій із відокремленими членами часто не є взірцевою, що визначає актуальність представленої наукової розвідки.

Теоретичний базис

Дослідженню лінгвокультури ЗМІ присвячено чимало праць науковців. Типологію мовних помилок у медіаматеріалах розробила Т. Бондаренко (Бондаренко, 2000; Бондаренко, 2003). У наукових студіях А. Капелюшного здійснено диференціацію журналістських лінгвоанормативів (Капелюшний, 2000). Систематизації мовних помилок та визначенню ступеня лінгворизику окремих їх типів присвячено наукові розвідки А. Яворського (Яворський, 2012а; Яворський, 2012б). Над аналізом мовних девіацій працювали І. Мариненко, яка описала пунктуаційні та граматичні помилконебезпечні зони в журналі «Український тиждень» (Мариненко, 2011); О. Цапок, об'єктом уваги якої були пунктуаційні аномалії в інтернет-виданнях (Цапок, 2013); Л. Боярська, яка провела моніторинг ненормативних утворень на сторінках газети «Урядовий кур'єр» (Боярська). Дотримання пунктуаційних норм у волинських медіа досліджують Н. Шульська та Р. Зінчук (Шульська & Зінчук, 2022; Зінчук, Остапчук & Кевлюк, 2023).

Виклад основного матеріалу

Дослідження пунктуаційної культури районної газети «Вісник Демидівщини» на рівні речень із відокремленими членами й укладений на основі фактажу, дібраного із 50 випусків аналізованого медіа за 2022 рік, банк даних типових лінгвоанормативів дають змогу систематизувати приклади обов'язкового та факультативного вживання розділових знаків у медіатекстах; виявити й диференціювати за частотністю фіксовані помилки; визначити ступінь лінгворизику кожного типу пунктуаційних аномалій.

Проаналізований матеріал дає підстави стверджувати, що автори публікацій переважно правильно відокремлюють обставину, виражену дієприслівниковим зворотом: *За вечерею разом колядували, ділилися спогадами, розглядаючи фотографії в альбомах* (21.01.2022.

№ 3. С. 4). *Добре подумавши та все зваживши, вирішили більше не вкладати кошти в хатину...* (13.05.2022. № 17. С. 4). *Будуючи хату, дід підірвав здоров'я* (12.08.2022. № 30. С. 4). *Постійно оновлюючи репертуар, «Литаври» переспівали біля 40 пісень* (04.11.2022. № 42. С. 4). *Не маючи сили тримати корову, тримала козу* (11.11.2022. № 43. С. 4). Фіксуємо також визначене правописною нормою використання коми після одиничного дієприслівника, який має додаткове значення часу, умови або причини: *Заручившись, стали планувати весілля...* (13.05.2022. № 17. С. 4). *Порадившись, найняли одну жінку Уляну з Вербня* (15.07.2022. № 26. С. 2).

Як слушно зауважує І. Козленко, «за бажанням автора та залежно від їхньої ролі в реченні – змістового (обставинне значення) й стилістичного навантаження, структурної складності – можуть відокремлюватися обставини, виражені іменниками в непрямому відмінку з прийменниками *відповідно до, внаслідок, завдяки, залежно від, згідно з, за браком, за згодою, за наявності, з причини, на випадок, на відміну від, у зв'язку з*» (Козленко, 2009: 102). На сторінках досліджуваного видання простежено тенденцію відокремлювати такі конструкції (82 %): *На відміну від минулих років під час карантину, цього року святкування Великодня проходило в повній мірі* (22.04.2022. № 14. С. 3). *Згідно із заявою міністерки соціалітики Марини Лазебної, в Україні профінансовано 100 % субсидій, виплат, пенсій на період воєнного стану* (03.06.2022. № 20. С. 2). *У зв'язку з вищесказаним, звертаю вашу увагу на раціон улітку-восени...* (12.08.2022. № 30. С. 3). *Згідно з дослідженням, 6 відсотків дітей віком від 12 до 17 років мають низький рівень вітаміну С у крові* (26.08.2022. № 32. С. 4). *Минулого тижня, відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України, чотири заклади охорони здоров'я Рівненської області отримали сучасні пересувні рентгенівські діагностичні апарати «Mobile X-ray MobyEye 700»* (16.09.2022. № 35. С. 3). Спорадично фіксуємо факультативне виділення зворотів із прийменниками *завдяки* (Терлак, 2021: 121) та *попри* (Терлак, 2021: 265): *Завдяки їхній щедрості і людяності, наша адаптація в чужій країні відбулася в дуже теплій атмосфері та комфорті* (06.05.2022. № 16. С. 4) (зауважимо, що в цьому реченні порушено правило милозвучності (треба: *щедрості й людяності*)). *Попри поразку, більшу частину війська вдалося вивести з оточення* (08.07.2022. № 25. С. 2). *Завдяки державній підтримці, в район надійде 3,25 млн. грн. інвестицій* (04.11.2022. № 42. С. 2).

Попри шалений ріст цін, ми не могли підняти ціну на видання, а поточної вартості передплати було недостатньо... (30.12.2022. № 50. С. 1). Відсутність розділових знаків при таких конструкціях простежено значно рідше (18 %): Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 420 _ скасовано норми щодо призначення субсидії за рішенням комісії (18.02.2022. № 7. С. 3). Відповідно до цього наказу _ керівникам закладів охорони здоров'я, вказаним у розподілі, необхідно забезпечити цільове використання апарату (16.09.2022. № 35. С. 3). Попри складу ситуацію в країні _ люди продовжують створювати родини (06.05.2022. № 16. С. 3). У зв'язку з похолоданням та можливими аварійними відключеннями світла та опалення _ громади нашого району облаштовували пункти обігріву... (25.11.2022. № 45. С. 2).

Втім, журналісти газети «Вісник Демидівщини» часто порушують пунктуаційну норму відокремлення обставин. Найвищий ступінь лінгворизику мають випадки використання зайвого розділового знака, який автори, очевидно, ставлять за аналогією до уточнювальної обставини (61,33 %): *Відразу ж після виступу, підбігла до сусідів (21.01.2022. № 3. С. 8). У квітні, краяхам нараховано відповідну грошову компенсацію за розміщення 2973 людей з числа ВПО (27.05.2022. № 19. С. 2). Та до години часу після встановлення, нашого хреста порізали на частини та вивезли (03.06.2022. № 20. С. 4). У планах було відкриття третього цеху, задля збільшення потужності виробництва та об'ємів поставок за кордон (10.06.2022. № 21. С. 2). Після закінчення навчання, до 1968 року працював у Млинові ревизором... (12.08.2022. № 30. С. 4). Під час проходження навчання у Львові, отримав звання старшого лейтенанта та призначення на посаду заступника командира роти (28.10.2022. № 41. С. 1). Вже за тиждень, через знайомих, знайшли прихисток в селі Береги на Дубенщині (02.12.2022. № 46. С. 3) (порушено правило милозвучності (треба: прихисток у селі)). Менш поширені анормативи, пов'язані з відсутністю коми в реченнях, ускладнених відокремленою поширеною обставиною, вираженою дієприслівниковим зворотом (34,67 %): *Я геть заплакала _ бачачи це (22.04.2022. № 14. С. 3). Враховуючи поточну економічну ситуацію _ рекомендуємо всім сільськогосподарським підприємствам (особливо малим ФГ) збільшити посівні площі ярої пшениці, ярого ячменю, вівса, гороху, гречки, проса, картоплі, овочевих культур (22.04.2022. № 14. С. 2). Закінчивши 4 класи на Лішні _ продовжувала навчатися**

до 8 класу в Демидівці (15.07.2022. № 26. С. 4). Повернувшись зі служби _ відправився закордон на заробітки (21.10.2022. № 40. С. 1) (порушено норму написання прийменника з іменником (треба: за кордон)). У деяких реченнях додатково фіксуємо неправильне узгодження дієприслівникового звороту із предикативним центром: Почувши про загибель Галабурди Олександра _ мені пригадався 2011 рік (27.05.2022. № 19. С. 1). Судячи із суперечок у соціальних мережах _ з цього приводу побутують різні думки... (28.10.2022. № 41. С. 4). У складних реченнях при відокремленні таких поширених обставин журналісти нерідко вживають кому один раз:

-перед дієприслівниковим зворотом: У щорічному Всеукраїнському фестивалі-конкурсі для дітей та юнацтва «Різдвяні канікули», який проходив з 14 по 16 січня у Львівському обласному центрі народної творчості для дітей та юнацтва, із високою майстерністю виконавши колядки «Бог ся рождає», «А Діва Марія», «На Різдвяні свята» _ талановиті юні малівчани підкорили журі та вибороли почесне перше місце (21.01.2022. № 3. С. 2);

-після дієприслівникового звороту: Такою великою родиною, в котрій виховувалося уже восьмеро діток, проживали до повноліття племінниці, яка _ отримавши на те право, оформила опікунство над меншим братом на себе (03.06.2022. № 20. С. 3).

У проаналізованих текстах зрідка фіксуємо відсутність коми перед одиничним дієприслівником (2,67 %): А 12 жовтня рідні та близькі, знайомі і незнайомі, військові побратими, земляки _ попрощавшись, назаавжди провели молодого захисника України від рідного порогу в останню дорогу (21.10.2022. № 40. С. 2) (порушено правило милозвучності (треба: знайомі й незнайомі) та норму словозміни іменника *пори́г* у родовому відмінку (треба: від рідного порога). Не відповідає пунктуаційній нормі відокремлення уточнювальної обставини (1,33 %) в такій конструкції: Саме тут, на автодорозі _ у різні роки траплялися чимало дорожньо-транспортних пригод із трагічними наслідками (03.06.2022. № 20. С. 4).

Відокремлену прикладку в досліджуваних журналістських текстах найчастіше виділено тире: Якийсь час жили в баби _ батькової матері (15.07.2022. № 26. С. 4). Виховали двох дітей _ сина й дочку (12.08.2022. № 30. С. 4). А робили весілля того часу в шалашах _ великих палатках на 100, 200, а то й 250-300 гостей (25.11.2022. № 45. С. 4). Крім того, фіксуємо випадки опускання другого тире, якщо після прикладки за умовою контексту повинна

стояти кома (Терлак, 2021: 56): *Як розповідає Оксана Петрівна Панасюк – медсестра психіатричного кабінету поліклінічного відділення ЦРЛ вищої категорії, це був свідомий вибір професії* (06.05.2022. № 16. С. 2). *А коли стали випроводжати в останню дорогу захисників України – наших краян, перейшли на чорно-білий колір* (30.12.2022. № 50. С. 1). Серед анормативів найвищий ступінь лінгворизику мають приклади відсутності другого тире при відокремленні прикладки, як правило, поширеної, що стоїть у середині речення (81,25 %): *...тут об'єднали у величанні народження Ісуса Христа – Спасителя людства _ церкви...* (14.01.2022. № 2. С. 2). *У День всіх закоханих Ярослав та Валентина поєднали свої долі в одну, об'єднали дві сім'ї – Трачуків та Суходольських _ в одну велику родину...* (18.02.2022. № 7. С. 8) (зауважуємо також порушення правил милозвучності (треба: *День усіх закоханих*)). *Світлий спомин про нашого випускника – мужнього захисника України _ назавжди залишиться в наших серцях* (06.05.2022. № 16. С. 3). Такі ж анормативи фіксуємо й на рівні складних речень: *І в один із найсвітліших днів для всього православного світу – свято Світлої Пасхи Христової _ щиро бажаємо кожному з вас, щоб переможний дух віри та надії, всепрощення і надалі супроводжував вас і ваші родини, давав сили, енергії, наснаги для добрих і корисних справ задля нашої спільної перемоги, відбудови та процвітання нашої рідної країни...* (22.04.2022. № 14. С. 1). *Ользі Степанівні Ковальчук – медсестрі стоматологічного кабінету поліклінічного відділення ЦРЛ вищої категорії _ подобалася стоматологія, та прийшла вона в медицину, обравши акушерство* (06.05.2022. № 16. С. 2). Інколи простежуємо використання коми при відокремленій прикладці лише один раз (18,75 %): *Зі словом Господнім освятивши кав'ярню, Василь Іваник, благочинний Демидівського благочиння ПЦУ _ побажав власнику фірми Петру Філіпчуку успіхів та подальшого розвитку...* (07.10.2022. № 38. С. 2).

Найвищу частотність прикладів правильного відокремлення означень фіксуємо при виділенні дієприкметникових зворотів: *Нерідко травми, отримані в дитячому віці, призводять до інвалідності в дорослому* (20.05.2022. № 18. С. 2). *Однак це був хрест Господній, освячений на території храму* (03.06.2022. № 20. С. 4). *Така вже її вдача, загартована суворим дитинством* (15.07.2022. № 26. С. 4). Перед неузгодженим інфінітивним означенням послідовно вживане тире: *Але наша місцева влада має докласти*

максимум зусиль, аби й без того малочисельні редакційні колективи могли успішно виконувати свою головну функцію – вчасно й регулярно поширювати достовірну інформацію про ситуацію в регіоні та Україні загалом... (17.05.2022. № 17. С. 3). Та всі вони об'єднані єдиною благородною метою – допомагати людям: чи словом, чи ділом, чи цілющою молитвою (10.06.2022. № 19. С. 4). Неоніла Олексіївна вважає, що це цивілізована громадянська позиція – відстоювати основні духовні цінності суспільства, рідного народу (02.09.2022. № 39. С. 2). Проте інколи журналісти порушують пунктуаційну норму відокремлення узгодженого поширеного означення в позиції після означуваного іменника, ставлячи кому тільки перед дієприкметниковим зворотом (83,3 %): 3 24 січня люди, старші за 60 років, можуть використовувати тисячу гривень, наданих державою в межах програми «єПідтримка» – на купівлю ліків (28.01.2022. № 4. С. 2). Спускальну ікону, даровану Кундеус Іваном – таємно винесли на збереження в церкву с. Лопавше (14.10.2022. № 39. С. 4). У реченні *Останки загиблих у Берестецькій битві та їх спорядження, знайдені неподалік козацької переправи біля річки Пляшівка, і зберігаються неподалік у музеї-заповіднику «Поле Берестецької битви»...* (08.07.2022. № 25. С. 2) помилково поставлено коми там, де розділові знаки не передбачені правилом (16,7 %).

Конструкції з відокремленими додатками вирізняє найменша частотність цих компонентів із-поміж тих, які ускладнюють структуру речень у досліджуваних медіаматеріалах. Традиційно відповідає пунктуаційній нормі відокремлення додатків, що починаються словами *крім (окрім)*, зокрема: *Держава рекомендувала розпочати навчання з 15 серпня для студентів бакалаврату, окрім першокурсників* (26.08.2022. № 32. С. 2). *...проєкт передбачає безперешкодний доступ до спортивної інфраструктури громадян, зокрема осіб з інвалідністю, до спортивних споруд і місць для заняття різними видами рухової активності* (04.11.2022. № 42. С. 3).

Серед анормативів найбільш представленими є приклади виділення додатка комою лише з одного боку, як правило, у складних реченнях (55,6 %): *Соціально-значимим є іподром на ПрАТ «Мирогощанський аграрій, де – окрім об'єктів, приватизації підлягають і коні...* (09.09.2022. № 34. С. 4). *Мова йде про те, що в приміщенні патрульної поліції в Дубно, крім рівненських та релокованих патрульних – працюватимуть і офіцери групи реагування з райвідділів ГУНП...* (21.10.2022. № 40. С. 3). Крім того,

фіксуємо випадки вживання зайвого розділового знака (33,3 %): *На підприємстві діють два цехи зі своїми окремими лініями: у першому виготовляють горіхові різновиди цукерок, у другому – цукерки із сухофруктів (від чорносливу та кураги, до сушеної дині, персика, інжиру та фініків)* (10.06.2022. № 21. С. 2). *Микола Володимирович не був місцевим, народився і зростав у селі Великі Озера та Черемель Дубровицького району в багатодітній сім'ї, згодом переїхав на постійне місце проживання в с. Малеве, але за свою добру вдачу та доброзичливість, користувався авторитетом серед односельчан* (09.09.2022. № 34. С. 2). Зрідка журналісти виділяють з обох боків уживане у складі уточнювального звороту слово зокрема (11,1 %): *Рада національної безпеки і оборони України застосувала санкції щодо компаній, зокрема, і щодо телеканалу «НАШ»* (18.02.2022. № 7. С. 2). Загальний розподіл аномативів серед речень із відокремленими членами наведено на рис. 1.

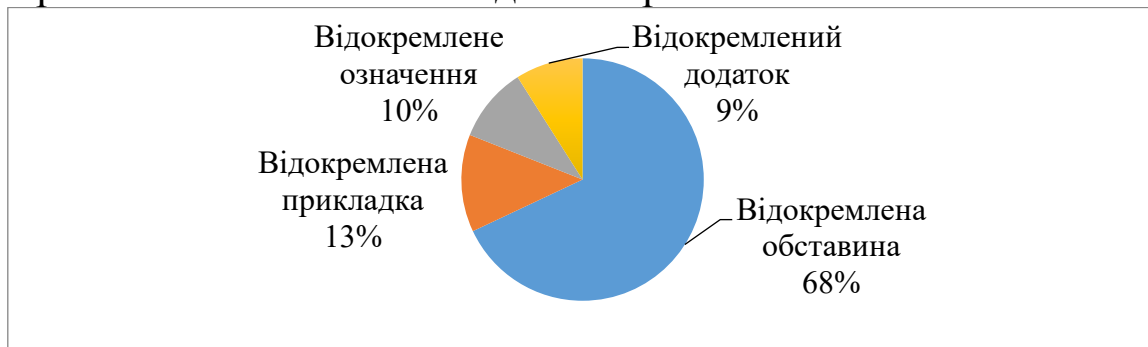

Рис. 1. Розподіл аномативів серед конструкцій із відокремленими членами

Наукова новизна

Дослідження пунктуаційної культури регіонального видання «Вісник Демидівщини» на рівні речень із відокремленими членами ще не було об'єктом зацікавлень науковців, що й визначає наукову новизну пропонованої статті. Ґрунтовний аналіз пунктограм здійснено на багатому фактичному матеріалі, дібраному із 50 випусків районної газети за 2022 рік. Систематизовано приклади обов'язкового та факультативного вживання розділових знаків для відокремлення компонентів, що ускладнюють структуру речень у досліджуваних медіатекстах. Виявлено й диференційовано за частотністю фіксовані помилки, визначено ступінь лінгворизику кожного типу пунктуаційних аномативів.

Висновки

Проаналізований матеріал засвідчив актуальність дослідження пунктуаційної культури регіонального медіапростору, адже сучасні

журналістські тексти часто не відповідають критеріям мовної грамотності. Пунктуаційний рівень досліджуваних матеріалів районної газети «Вісник Демидівщини» вирізняє не лише використання обов'язкових розділових знаків у реченнях із відокремленими членами, а й факультативна пунктуація, зумовлювана змістом висловлення та бажанням автора виділити відповідний компонент. Серед виявлених анормативів найвищий ступінь лінгворизику мають випадки, пов'язані з пунктуаційним оформленням відокремлених обставин (68 %). Менш частотними є помилки при виділенні прикладок (13 %) та означень (10 %). Найменше труднощів у журналістів виникає при відокремленні додатків (9 %). Зафіксовано перевагу вживання зайвого розділового знака (51 %) над його відсутністю (49 %). Перспективу подальших досліджень може становити аналіз лінгвокультури інших видань Рівненщини.

Література

- Бондаренко, Т. Г. (2000). Пунктуаційні помилки як різновид комунікативного шуму. *Лінгвогеографія Черкащини: збірник матеріалів міжвузівської науково-практичної конференції*, м. Умань, 25–26 травня 2000 р. Київ: Знання, 88–90.
- Бондаренко, Т. Г. (2003). Типологія мовних помилок та їх усунення під час редагування журналістських матеріалів: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.08. Київ.
- Боярська Л. В. Мовні помилки на сторінках ЗМІ (дослідження-моніторинг). URL: http://journlib.univ.kiev.ua/Movni_pom_na_st_zmi.pdf.
- Зінчук, Р. С., Остапчук, С. С., Кевлюк, І. В. (2023). Пунктуаційна культура сучасних онлайн-ЗМІ: різновиди анормативів та редагування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 60, 1, 48–52.
- Капелюшний, А. О. (2000). *Типологія журналістських помилок*. Львів: ПАІС.
- Козленко, І. (2009). *Українська пунктуація*. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет».
- Мариненко, І. О. (2011). Види граматичних і пунктуаційних помилок на сторінках журналу «Український тиждень». *Стиль і текст: наук. зб. / за ред. В. В. Різуна*. Київ, 12, 104–114.
- Терлак, З. (2021). *Пунктуаційний словник-довідник. Вид. 2-ге*. Львів: Видавництво «Апріорі».
- Цапок, О. М. (2013). Пунктуаційні помилки в інтернет-виданнях. *Мовознавчий вісник*, 16–17, 250–256.
- Шульська, Н. М., Зінчук, Р. С. (2022). Дотримання редактором пунктуаційних норм у мові медіа. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Київ, 33 (72), 2, 2, 276–282.

- Яворський, А. Ю. (2012а). Синтаксичні помилки в журналістських текстах (на матеріалі газети «День»). *Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. Луцьк, 1 (226), 143–150.
- Яворський, А. Ю. (2012б). Типові мовні помилки на сторінках друкованих ЗМІ Кам'янецьчини. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 29 (1), 121–125.

References

- Bondarenko, T. H. (2000) Punktuatsiini pomylyky yak riznovyd komunikatyvnoho shumu [Punctuation mistakes as a type of communicative noise]. *Linhvoheohrafiia Cherkashchyny: zbirnyk materialiv mizhvuzivskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, m. Uman, 25–26 travnia 2000 r. Kyiv: Znannia, 88–90 (in Ukrainian).
- Bondarenko, T. H. (2003) Typolohiia movnykh pomylok ta yikh usunennia pid chas redahuvannia zhurnalistskykh materialiv [Typology of language mistakes and the way to correct them while editing journalistic materials]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.08. Kyiv (in Ukrainian).
- Boiarska, L. V. Movni pomylyky na storinkakh ZMI (doslidzhennia-monitorynh) [Linguistic errors on media pages (research-monitoring)]. URL: http://journlib.univ.kiev.ua/Movni_pom_na_st_zmi.pdf (in Ukrainian).
- Zinchuk, R. S., Ostapchuk, S. S., Kevliuk, I. V. (2023) Punktuatsiina kultura suchasnykh onlainovykh ZMI: riznovydy anormatyviv ta redahuvannia [Punctuation culture of modern online mass media: varieties of deviants and editing]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia*. Odesa: Vydavnychiy dim «Helvetyka», 60, 1, 48–52 (in Ukrainian).
- Kapeliushnyi, A. O. (2000) Typolohiia zhurnalistskykh pomylok [Typology of journalistic mistakes]. Lviv: PAIS (in Ukrainian).
- Kozlenko, I. (2009) Ukrainska punktuatsiia [Ukrainian punctuation]. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Kyivskyi universytet» (in Ukrainian).
- Marynenko, I. O. (2011) Vydy hramatychnykh i punktuatsiinykh pomylok na storinkakh zhurnalu «Ukrainskyi tyzhden» [Types of grammatical and punctuation mistakes on the pages of the journal «Ukrainian Week»]. *Styl i tekst: nauk. zb. / za red. V. V. Rizuna*. Kyiv, 12, 104–114 (in Ukrainian).
- Terlak, Z. (2021) Punktuatsiinyi slovnyk-dovidnyk [Punctuation dictionary-reference]. Vyd. 2-he. Lviv: Vydavnytstvo «Apriori» (in Ukrainian).
- Tsapok, O. M. (2013) Punktuatsiini pomylyky v internet-vydanniakh [Punctuation mistakes in online media]. *Movoznavchyi visnyk*, 16–17, 250–256 (in Ukrainian).
- Shulska, N. M., Zinchuk, R. S. (2022) Dotrymannia redaktorom punktuatsiinykh norm u movi media [Editor's compliance with punctuation rules in the media language]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*. Kyiv, 33 (72), 2, 2, 276–282 (in Ukrainian).

- Yavorskyi, A. Yu. (2012a) Syntaksychni pomylky v zhurnalistykykh tekstakh (na materialy hazety «Den») [Syntactic mistakes in journalistic texts (based on the materials of «Day» newspaper)]. *Naukovyi visnyk VNU imeni Lesi Ukrainky. Filolohichni nauky. Movoznavstvo*. Luts'k, 1 (226), 143–150 (in Ukrainian).
- Yavorskyi, A. Yu. (2012b) Typovi movni pomylky na storinkakh drukovanykh ZMI Kamianechchyny [Typical language mistakes on the pages of Kamianets region's print media]. *Naukovi pratsi Kamianets-Podil'skoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Filolohichni nauky*. Kamianets-Podil'skyi: Aksioma, 29 (1), 121–125 (in Ukrainian).

Ruslana Zinchuk, Tetiana Burkovska. Punctuation culture of sentences with separate members (on material of the newspaper «Visnyk Demydivshchyny»). The article deals with research of punctuation culture in the regional newspaper «Visnyk Demydivshchyny» (Journal of Demydivka Area) at the level of sentences with separate members. In the age of information society, media professionals, who are given the high level of trust among readers, should take care not only of the content of the material, but also of its linguistic aspect. However, in contemporary journalistic texts, one can often trace violations of the norms of the Ukrainian standard language at various levels, including punctuation, which results in a requirement for an analysis of the language culture of the media. Difficulties in editing materials are added by the semantic load and the authors' desire to emphasise certain sentence members in tone. Various types of punctuation errors also occur while using separate components and this fact determines the relevance of the proposed research.

The **objectives** of the research are to analyze punctuation culture of sentences with separate members on material of the regional newspaper «Visnyk Demydivshchyny»; to differentiate detected abnormalities by frequency; to determine the degree of linguistic risk for each type. The factual material was selected from 50 issues of the regional edition for 2022. Typical positions of mandatory and optional use of punctuation marks are distinguished. Error-prone places are systematised by the type of a separated sentence member.

Results. It was found that in most of the recorded cases the authors of journalistic materials optionally separate phrases with prepositional compounds *in accordance with*, *according to*, *in connection with*, etc. The separation of adverbial modifiers expressed by participial phrases is marked with the highest degree of linguistic risk. Less frequent errors are related to the punctuation of a separate apposition. Occasionally, abnormalities are observed in sentences with a separate attribute, which is most often expressed by a participial phrase. There are some sporadic errors when separating an object. The most frequent abnormalities are connected with the use of extra punctuation mark. There are fewer examples of omission of the required punctuation mark.

Key words: spelling standard, punctuation culture, media language, separate members of sentence, an adverbial modifier, an attribute, an apposition, an object, editing.

Зінчук Руслана Степанівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та лінгводидактики Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0000-0002-5432-7346>; zinchuk.ruslana@vnu.edu.ua

Бурковська Тетяна Миколаївна – студентка факультету філології та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки, tetianaburkovska2@gmail.com